

feiten en meningen uit de media- wereld

KRIS VANSTAPPEN
EN
WIM VAN DER BIESEN

De "rode kapitalist", Robert MAXWELL, heeft de Britse MIRROR GROUP gekocht. Dit krantenconcern geeft 7 bladen uit, waaronder de populaire "The Daily Mirror". Hoewel Maxwell er zich expliciet toe verbond de huidige politieke strekking en de redactionele onafhankelijkheid van 'The Daily Mirror' te respecteren, stuitte de transactie op heel wat verzet bij de journalisten en de drukkers van de groep. De overname van de 'Mirror Group' was een nieuwe escalatie in de strijd tussen Robert Maxwell en Rupert Murdoch, de Australische uitgever, om de titel "baron van Fleet Street". De wapens in deze oorlog zijn bingo-spelletjes met een waanzinnige inzet, vrouwelijk naakt en roddelreportages. Voorlopig blijft Rupert Murdoch met 'The Sun' aan de winnende hand wat de oplagecijfers betreft.

Na maandenlange onderhandelingen sloten C.V.P. en P.V.V. op 19 juli 1984 een AKKOORD over de manier waarop "het monopolie van de BRT-televisie doorbroken moet worden". De inhoud van deze overeenkomst wordt elders in dit nummer uitvoerig toegelicht.

Opmerkelijk was wel dat rond hetzelfde tijdstip binnen het Vlaamse persmilieu TWEE VENNOOTSCHAPPEN werden opgericht, met de bedoeling de leefbaarheid van een zgn. "uitgeverstelevisie" nader te onderzoeken. Deze twee maatschappijen zijn:

- 1) de "Onafhankelijke Televisie Vlaanderen" (O.T.V.) opgericht op 29 juni 1984 met een participatie van enerzijds drie dagbladgroepen (VUM), Concentra en De Financieel Economische Tijd, samen 57% van de aandelen) en anderzijds enkele financiële groepen (Gevaert en Electrafina, ieder 21,50% van de aandelen). Deze vennootschap (met een oprichtingskapitaal van 10 miljoen Bfr.) heeft o.a. tot doel "alle voorstellen voor de doorbreking van het BRT-monopolie te bestuderen...";
- 2) de "Vlaamse Media Maatschappij" (VMM), opgericht op 3 juli 1984 als reactie op de OTV. De helft van het startkapitaal (10 miljoen Bfr.) werd ingebracht door een tiental Vlaamse weekbladuitgevers, de andere helft is afkomstig van de vier dagbladgroepen die niet in de OTV vertegenwoordigd zijn (Het Volk, De Morgen, Hoste en De Vlijt). Deze maatschappij heeft tot doel "het onderzoeken, het ontwikkelen en de exploitatie van alle vormen van audiovisuele communicatie,

zowel in de private als in de openbare sector".

Indien PTT-Staatssecretaris Paula D'Hondt haar zin krijgt wordt de RADIODAKS binnenkort definitief AFGESCHAFT. Financieel zou dit neerkomen op een nul-operatie, vermits het verlies aan inkomsten zou gecompenseerd worden door een striktere controle op de betaling van het kijkgeld. Verschillende Europese landen zagen reeds eerder in dat radiotaks, mede door de bijkomende administratie, niet lonend is, en dat het wegvallen ervan de aankoop van vooral goedkope radiotoestellen bevordert. Mochten de Minister van Financiën en de deelregering het voorstel tot afschaffing van de radiotaks niet aanvaarden, dan is de Staatssecretaris van plan haar initiatief van november vorig jaar door te drukken, waarbij de radiotaks zou vervallen, maar eenzelfde bedrag bij de kijkbelasting zou geteld worden. Televisiekijken zou dan een behoorlijk dure ontspanning worden.

Op 5 augustus werd de toneel-, film- en televisie-acteur RICHARD BURTON in het Zwitserse Genève getroffen door een dodelijke hersenbloeding. Hoewel hij als een natuurtaent beschouwd werd op het gebied van de acteerkunst, haalde Burton de jongste jaren vaker de kranten met het geroddel over zijn privé-leven. Hij debuteerde in Londen in 1944 met het toneelstuk 'Druid's Rest', en draaide zijn eerste film in 1948, 'The Last Days of Dolwyn'. De acteur zal bij het grote publiek vooral blijven leven door zijn rol in 'Who's Afraid of Virginia Woolf', waarin zijn tegenspeelster Elisabeth Taylor was, en door zijn 'Hamlet'-interpretatie. Zijn laatste filmrol was deze van o'Brien in de verfilming van George Orwells '1984', een prent die op dit ogenblik in de bioscopen draait.

Uit de cijfers van het BRT-KIJKONDERZOEK blijkt dat de Vlamingen van 12 jaar en ouder tijdens de eerste drie maanden van 1984 59,4% van hun *kijktijd* aan de beide BRT-zenders besteed hebben. Dit is iets meer dan in 1983 (59%), maar nog steeds heel wat minder dan in 1982 (63,5%). Anderzijds is de gemiddelde *kijkdichtheid* voor de BRT-programma's die tussen 19.45 u. en 22 u. worden uitgezonden fors gestegen van

29,47% in 1983 tot 33,18% tijdens het eerste kwartaal van dit jaar. De belangstelling voor de Nederlandse zenders is ten opzichte van 1983 lichtjes gedaald van 24,9% tot 24,7%. Opmerkelijk is wel dat de Franstalige zenders 10,3% van het Vlaamse kijkvolume krijgen, waarvan 3,4% naar RTL gaat.

Wat de afzonderlijke programma's betreft ging de hoogste kijkdichtheid - naast de klassieke "toppers" zoals Nieuws en Weerman - naar een aflevering van de reeks "Met voorbedachten rade" (45,5%). Over het algemeen gaan de hoogste kijkdichtheidscijfers naar programma's van de Dienst Woord en Spel, zoals Hoger-Lager, TV-Touché, de IQ-Kwis en Namen Noemen. Het enige buitenlandse programma dat gelijksoortige scores kreeg was Dallas.

Wat velen reeds vermoedden wordt nu door harde cijfers bevestigd. Wang Chien-young, lid van een onderzoeksteam over gezinsregeling in TAIWAN, kwam tot de conclusie dat Taiwanese, die in afgelegen gebieden wonen en daardoor weinig kans hebben TELEVISIE te kijken of kranten te lezen, vroeger naar bed gaan dan de gemiddelde Taiwanese. Het resultaat, aldus Wang, is een hoger geboortecijfer. De wetenschapper dringt er bij de overheid op aan meer en sterkere relaisstations voor de televisie te bouwen, teneinde de vruchtbaarheidscijfers te drukken. De contraceptieve functie van massamedia?

RTBF-administrateur-generaal Robert WANGERMEE is met vervroegd pensioen gegaan en ruimde aldus de plaats voor Robert STEPHANE. Als directeur-generaal van de RTB werkte Wangermée de decentralisatie uit, die een vrij grote zelfstandigheid gaf aan de gewestelijke omroepen, zowel voor radio als voor televisie. De vroegere administrateur-generaal zal vooral bekend blijven als de man die de RTBF het elektronische tijdperk binnenleidde, op het gebied van de kabeltelevisie, de satelliet en de teletekst-systemen. De jongste jaren pleitte Wangermée steeds vaker voor een vorm van eterreclame op de RTBF, teneinde te kunnen concurreren met de commerciële zendinstituten, met name RTL.

Medio september werd bekendgemaakt dat

Paul Goossens, hoofdredacteur van het Socialistische blad "DE MORGEN", een brief had geschreven naar een aantal grote privé-bedrijven om hen te vragen via een kapitaalsinbreng aandeelhouder te worden van de krant. Tevens werd gesteld dat "de huidige hoofdaandeelhouder, een V.Z.W. gecontroleerd door de Socialistische Partij, de meerderheid zou afstaan" en dat "de redactie aldus een autonome koers zou kunnen volgen en de krant een open gezicht geven". Een en ander verwekte heel wat opschudding binnen en buiten de perswereld. Volgens de raad van beheer van de S.V. De Morgen betreft het hier een persoonlijk initiatief van de hoofdredacteur. Toch zouden sommige topfiguren van de Socialistische Gemeenschappelijke Actie op de hoogte zijn geweest. Feit is dat "De Morgen" nieuw geld nodig heeft (60 miljoen Bfr. volgens de brief) en dat Paul Goossens dit elders gaat zoeken als de socialistische beweging niet (meer) bereid is bij te springen.

Anderzijds blijkt uit een nota die de brief begeleidde dat met de krantengroep Hoste (uitgever van "Het Laatste Nieuws") "een principiële akkoord werd bereikt over een administratieve samenwerking (distributie, verzending en facturatie) tegen marginale kostprijs".

De Belgische platenindustrie zal over afzienbare tijd aan de BRT-radio voorstellen doen om een andere hitparade dan de wettelijke BRT-TOP-30 uit te zenden. Uit controle van een aantal firma's was gebleken dat de samenstelling van de Top-30 vaak een belangrijke vertekening vertoonde, die voornamelijk voortkwam uit het mechanisme volgens hetwelk de Top-30 opgesteld wordt. Enkele vedetten en maatschappijen schrikken er niet voor terug afspraken te maken met winkeliers, om op deze wijze kunstmatig hun positie in de Top 30 te verbeteren. Zowel SIBESA als SABAM hopen dat een nieuwe methode, die nauwer zou aansluiten bij de reële verkoopscijfers, een en ander zal verhelpen.

Op 25 september 1984 heeft de Raad van State arrest geveld in het reeds jaren aanslepende conflict tussen de administrateur-generaal van de BRT, Paul VANDENBUSCHE en radiojournalist Daniël BUYLE. Het betreft hier een interview dat Buyle in december 1981 afnam van formateur Martens

onmiddellijk na de regeringsvorming. Vandenbussche vond dat dit interview en vooral de vraagstelling strijdig was met de objectiviteitsplicht van de BRT, en sanctioneerde de journalist met een berisping. Nadat de Raad van Beheer van de BRT dit standpunt (met 6 tegen 3 stemmen) had bijgetreden, ging Buyle in beroep bij de Raad van State. Deze laatste heeft de radiojournalist in het ongelijk gesteld, hoewel de auditeur van de Raad van State in februari l. de zijde van Buyle had gekozen. In het betreffende arrest worden de interviewvragen van Daniël Buyle "eenzijdig negatief" genoemd. Opmerkelijk is ook dat dit arrest een vrij uitvoerige omschrijving bevat van de manier waarop de BRT het nieuws en de duiding moet brengen.

De Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten van België (AVBB) meent dat de uitspraak van de Raad van State "een verontrustend precedent heeft geschapen". Volgens de AVBB is een instantie die buiten de journalistiek staat niet bevoegd om een uitspraak te doen over de wijze waarop een journalist de deontologische regels van zijn beroep toepast. "De journalistieke deontologie kan alleen vanuit het beroep beoordeeld worden", aldus de journalistenorganisatie.

Het Nederlandse weekblad DE TIJD bestaat 10 jaar. Ontstaan uit het gelijknamige katholieke dagblad raakte De Tijd, ondanks het omschakelen naar de weekblad-formule, een aantal jaren geleden in zware problemen. In 1979 koppelde de VNU, uitgever van het blad, de benoeming van mediaspecialist Joop Swart aan een radicale redactionele ommekeer. De Tijd engageerde zich niet langer in de doolhof van kerkelijke conflicten, maar ging zonder meer de moderne toer op: imponerend fotowerk en flitsende koppen. De "nieuwe" Tijd bleek onder deze aanpak allerminst te lijden, wat resulteerde in betere advertentie-inkomsten en een langzaam stijgende oplage. Het weekblad viert nu zijn tiende verjaardag.